

De Beter Benutten-aanpak

Deze factsheet geeft informatie over de Beter Benutten-aanpak die IenM nu ruim drie jaar met succes toepast. Daarnaast biedt het inzicht in de manier van denken en handelen binnen het programma Beter Benutten.

Deze denk- en handelingswijze is niet alleen bij het programma Beter Benutten (BB) te gebruiken, maar ook toe te passen op andere beleidsthema's. We nemen u mee in een korte uiteenzetting van de Beter Benutten-aanpak. Dat betekent dat we schetsen wat Beter Benutten inhoudt en hoe de aanpak tot stand is gekomen.

Voor onderdelen van deze aanpak zijn ondersteunende instrumenten en samenvattingen beschikbaar. Deze dienen ter inspiratie en beschrijven de leerervaringen van Beter Benutten bij de aanpak.

1. Waarom Beter Benutten?

In het programma Beter Benutten werken Rijk, regio en bedrijfsleven vanaf 2011 samen aan het beter benutten van de bestaande infrastructuur om de bereikbaarheid in (de drukste) regio's te verbeteren. Dat gebeurt niet alleen voor vervoer over de weg, maar ook op water en op het spoor. Op regionaal niveau worden hiervoor maatregelen getroffen.

Samen

De Rijksoverheid wil de onderwerpen bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid op andere manier borgen dan we tot nu toe gewend waren. Dit vraagt van ons dat we veranderen van een verticale, interveniërende overheid naar een horizontale, participerende overheid. Daarbij kijken we verder dan ons eigen belang. We zoeken naar de koppeling van belangen met onze samenwerkingspartners (bereikbaarheid met economie, duurzaamheid, kostenbesparing of met goed werkgeverschap).

Via Beter Benutten wordt vooral ingezet om samen met belangrijke stakeholders -op basis van een gezamenlijke verantwoordelijkheid- de infrastructuur beter te benutten en de filedruk op de grootste bereikbaarheidsknelpunten te laten afnemen. Dat vergt een andere aanpak, een andere manier van kijken naar bereikbaarheidsvraagstukken.

Samen met regionale overheden en bedrijfsleven pakken we de bereikbaarheid aan. Vanuit IenM komt de motivatie om de bereikbaarheid te verbeteren, maar voor de andere samenwerkingspartners kan die motivatie uit andere zaken komen zoals kostenbesparing of maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Samenwerkingspartners staan dichterbij de reiziger en beschikken over andere mogelijkheden om het reisgedrag van reizigers te beïnvloeden, dan de Rijksoverheid. Het betrekken van deze partijen vergroot de kans op de ontwikkeling van (kosten) effectieve maatregelen om de bereikbaarheid te verbeteren. Maar we werken niet alleen samen met regionale overheden en het bedrijfsleven. Met de Beter Benutten-aanpak kijken we breder en kunnen ook onderwijsinstellingen of werkgevers goede samenwerkingspartners zijn.

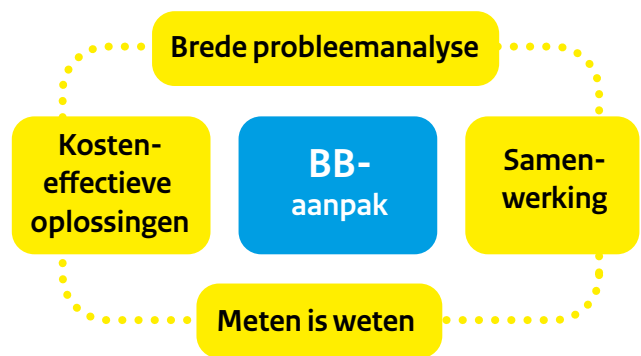
Economische schaarste aan middelen

Naast de ambitie om aan te sluiten bij maatschappelijke veranderingen die vragen om een andere rol van de overheid, is er de komende jaren ook onvoldoende budget vanuit het Rijk om met grote infrastructurele projecten de bereikbaarheid van Nederland op peil te houden of te verbeteren. Ook vanuit deze realiteit past een andere aanpak. Een aanpak waarin we samen zoeken naar slimme, innovatieve en kosteneffectieve oplossingen.

2. Wat houdt de Beter Benutten-aanpak in?

Op basis van onze ervaringen hebben wij op een rij gezet wat de Beter Benutten-aanpak inhoudt. Een terugkerend element is dat er een proces wordt georganiseerd waarin de reiziger centraal staat. Tegelijkertijd betrekken we in een vroeg stadium regionale overheden en het bedrijfsleven, en of andere stakeholders waarmee we op basis van een brede probleemstelling samen zoeken naar een (kosten)effectieve oplossing voor de reiziger. Daarbij is altijd ruimte voor slimme en innovatieve maatregelen en kijken we naar alle modaliteiten. Deze aanpak kent vier onderdelen:

- Een brede probleemanalyse.
- Potentiële kosteneffectieve oplossingen: kennis over gedrag van reizigers als vertrekpunt.
- Samenwerken met andere partijen.
- Meten is weten.

Brede probleemanalyse

In deze fase stellen we samen met belanghebbende partijen, stakeholders (zowel publiek als privaat) kwantitatief en kwalitatief het (bereikbaarheids-)probleem vast. Het uitgangspunt daarbij is om tot creatieve oplossingen, maatregelen te komen. Dit houdt in dat we het (bereikbaarheids)probleem zowel vanuit verkeers- als gedragskundig perspectief in beeld brengen. Dat doen we samen met belanghebbende partijen. Daarbij denken we niet direct in oplossingen of concrete infrastructurele projecten, maar zoomen we in op het probleem en wat we willen bereiken.

Tips:

- Identificeer en betrek relevante partijen bij bereikbaarheidsknelpunten.
- Waar mogelijk: ga het gesprek aan met (georganiseerde) reizigers.
- Maak diepgaande gedragsanalyse van de doelgroepen/reizigersstromen en verrijk de verkeerskundige analyse hiermee.

Potentiële kosteneffectieve oplossingen: kennis over gedrag van reizigers als vertrekpunt

Een andere probleemanalyse leidt tot andere oplossingen. Als we weten wat de reiziger als probleem ervaart en waarom hij dit gedrag vertoont, kunnen we op zoek naar oplossingen die daar rekening mee houden. Uiteindelijk leidt dit tot alternatieve, innovatie en slimme maatregelen die invulling geven aan de brede probleemstelling.

Tip:

- Breng in kaart waar en welke hulp op het gebied van (gedrags/marketings)kennis nodig is.

Samenwerking (bestuurlijk) met andere partijen (publiek en privaat)

We vergroten de betrokkenheid van regionale overheden en het bedrijfsleven door al in de probleemanalyse samen te werken. Het resultaat is dan: een gezamenlijke gekozen oplossing waar iedereen achter staat en zich vervolgens verantwoordelijk voelt om de oplossing tot een succes te maken. Nauwe samenwerking met partijen die van invloed zijn op het gedrag van de reiziger (werkgever, onderwijsinstellingen, publiekstrekkers) geeft meer mogelijkheden om het gedrag van de reiziger te beïnvloeden. Bestuurlijke besluitvorming en aansturing in de Beter Benutten-aanpak wordt vormgegeven door bestuurlijke TRIO's (Minister – Bestuurder – CEO).

Tips:

- Erken belangverschillen, zoek naar synergiemogelijkheden.
- Betrek in vroeg stadium partners uit het bedrijfsleven.
- Maak vooraf afspraken over de monitoring en evaluatie. Maak daarbij onderscheid tussen M&E over procesgeld en projectgeld (zie bereikbaarheidsverklaring).

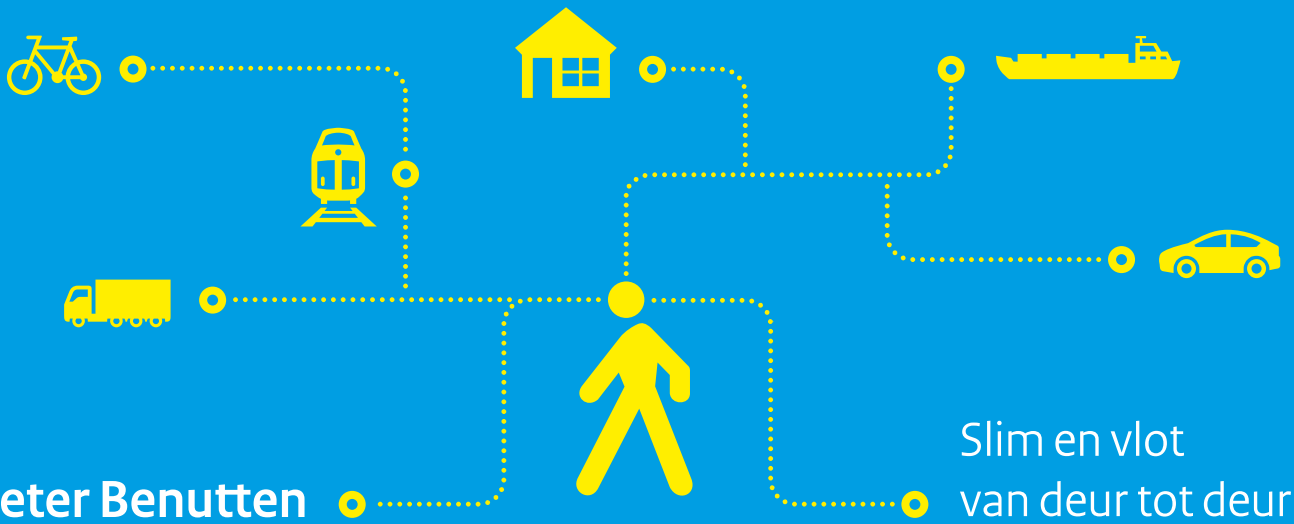
Metten is weten

We willen weten of de maatregelen die we uitvoeren ook effectief zijn. Daarom monitoren en evalueren we -samen met alle partijen- de maatregelen scherp. Zo kunnen we in de toekomst evidence-based uitspraken doen over de effectiviteit van ons beleid. Via deze metingen krijgen we niet alleen inzicht in welke (type) maatregelen wel en niet werken, maar houden we ook de vinger aan de pols als het gaat om de voortgang van projecten op het gebied van tijd, geld en output. Meten is weten, houdt dus meer in dan het kwantitatief vaststellen van het probleem en ontwikkelen en toetsen van oplossingen op kosteneffectiviteit. Om tot meten is weten te komen binnen de samenwerking, is het essentieel dat iedereen al in de opstart-fase daarvan doordrongen is.

Tip:

- Wees zo concreet mogelijk in opstellen van doelstellingen en maatregelen.

Een uitgave van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Maart 2014

Meer informatie: beterbenutten@minienm.nl